

OPPIMISEN SEURANTA

LUKEMISEN SEURANTA

Käsikirja

Niilo Mäki Instituutti, 2011

Salmi, P., Järvisalo, E., Eklund, K., Polet, J. & Aro, M.

LukiMat - Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen oppimisen seurannan välineet. Käsikirja.

Saatavilla osoitteessa <http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/oppimisen-seuranta/lukeminen-ja-kirjoittaminen/seurannan-valineiden-kasikirja>

SISÄLTÖ

LUKEMISEN SEURANNAN VÄLINEET -KÄSIKIRJA	4
<i>Seurannan välineet osana Oppimisen arvioinnin materiaaleja</i>	4
<i>Oppimisen seurannan tavoitteet</i>	4
<i>Arvioitavat taidot</i>	5
<i>Yleisohjeet</i>	5
<i>Tehtävähjeet</i>	6
<i>Pisteitys</i>	7
<i>Tehtäväkohtaiset kuvaukset, ohjeet ja pisteitys</i>	8
<i>Fonologiset taidot</i>	9
<i>Lukemisen tarkkuus</i>	9
<i>Lukemisen sujuvuus</i>	11
<i>Kirjoittaminen</i>	13
<i>Lomakkeet ja niiden käyttötarkoitus</i>	14
<i>Lapselle</i>	15
<i>Opettajalle</i>	15
<i>Lukemissujuvuuden tehtävien rinnakkaisuus</i>	15
LIITTEET	20
<i>LIITE 1: Tekstin lukeminen, yksilökoontilomake</i>	20
<i>LIITE 2: Tehtäväkohtaiset tavorakenteet</i>	21
<i>LIITE 3: Kaksi- ja kolmitavuisten sanojen tehtäväkohtaiset sanarakenteet</i>	22
<i>LIITE 4: Kaksitavuisten merkityksettömien sanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa</i>	23
<i>LIITE 5: Diftongisanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa</i>	24
<i>LIITE 6: Yhdyssanojen sanarakenteet</i>	25
<i>LIITE 7: Yhdyssanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa, listat 1-5</i>	26
<i>LIITE 8: Yhdyssanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa, listat 6-10</i>	27

LUKEMISEN SEURANNAN VÄLINEET -KÄSIKIRJA

Käsikirja lukemisen ja kirjoittamisen Oppimisen seurannan välineiden käyttöön 1. ja 2. luokilla.

SEURANNAN VÄLINEET OSANA OPPIMISEN ARVIOINNIN MATERIAALEJA

Oppimisen seurannan välineet ovat osa LukiMat-palvelun Oppimisen arviointi -materiaaleja, jotka on laadittu matematiikan ja lukemisen sekä kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamiseen, taitojen tarkempaan arviointiin sekä taitojen kehityksen ja oppimisen seurantaan.

Oppimisen arviointi -materiaali muodostaa kokonaisuuden, johon kuuluvat koko ryhmän lukemisen perustaitojen arviointiin suunnitellut Tuen tarpeen tunnistamisen välineet sekä tuen aikaisen yksilöllisen kehityksen seuraamiseen tarkoitetut Oppimisen seurannan välineet.

Oppimisen seurannan välineitä voidaan käyttää tarpeen mukaan ja ajankohdasta riippumatta taitojen kehityksen ja oppimisen seurantaan sekä taitojen tarkempaan arviointiin.

OPPIMISEN SEURANNAN TAVOITTEET

Oppimisen seurannan avulla selvitetään, miten lapsen taidot kehittyvät, miten lapsi hyötyy tuesta sekä miltä osin opetusta ja annettua tukea täytyy muokata. Oppimisen seurannan avulla voi seurata tuen aikaista kehitystä niissä taidoissa, joissa lapsi tarvitsee lisätukea. Lapsen edistymistä taidossa seurataan tarkastelemalla yksilöllistä muutosta arviointikertojen välillä. Toistettujen arviointien avulla voidaan päätellä, edistyykö lapsi halutulla tavalla saamansa tuen avulla vai pitäisikö tuen muotoa muuttaa.

Oppimisen seuranta ja yksilöllinen arviointi auttavat tarkentamaan kokonaiskuvaa lapsen lukemisen ja kirjoittamisen osaamisesta. Tavoitteena on saada mahdollisimman tarkka käsitys siitä, missä vaiheessa lapsi tiettyjen taitojen kehityksessä on ja miten kyseiset taidot ovat edistyneet seurantajakson aikana. Seurannan välineillä saadaan lisätietoa yksilön osaamisesta taitokohtaisesti (lukeminen, kirjoittaminen, fonologiset taidot) sekä osataito- ja tehtäväkohtaisesti (esim. lukemissujuvuus, sanojen oikeinkirjoitus, sanojen jakaminen tavuihin).

Oppimisen seuranta auttaa myös kohdentamaan opetusta siihen, mikä näyttää tuottavan lapselle pulmia. Oppimisen seurannan tehtäviä voi käyttää apuna myös silloin, kun pitää arvioida tarkemmin, missä luku- ja kirjoitustaidon vaiheessa lapsi on kuten esimerkiksi 1. luokan tarkistuslistaa täytettäessä (ks. Tietopalvelun kohdasta 1 lk lukemisen käsikirja).

Lasten taitojen kehitystä ja oppimista voidaan seurata ja arvioida tarkemmin osataito- ja tehtäväkohtaisesti tässä käsikirjassa esiteltävillä Oppimisen seurannan välineillä.

ARVIOITAVAT TAIDOT

Lukemisen ja kirjoittamisen ajatellaan kehittyvän vaiheittain kohti sujuvaa hallitsemista. Lapsen on ensin osattava erilaisia hierarkkisesti kehittyviä perustaitoja. Yhtenä perusedellytyksistä lukemiselle ja kirjoittamiselle pidetään fonologista tietoisuutta eli kykyä ymmärtää puhutun kielen koostuvan sanoja pienemmistä yksiköistä. Erityisesti tietoisuuden äänneistä ajatellaan olevan keskeinen edellytys alkavan luku- ja kirjoitustaidon omaksumiselle. Kirjain-äännevastaavuuksiin perustuva kokoava lukemisen taito toimii sujuvan lukutaidon perustana. Äänneellisen kokoamisen nopeutuessa ja automatisoituessa tunnistamisen tukena ovat todennäköisesti myös yhtä kirjainta suuremmat yksiköt ja vähitellen siirrytään yhä sujuvampaan lukemiseen. Kirjoittamisen taito näyttää kulkevan käsi kädessä lukemisen taitojen kanssa; lasten oppiessa lukemaan sanoja he oppivat myös kirjoittamaan niitä ja toisaalta oppiessaan kirjoittamaan sanoja he oppivat myös lukemaan niitä. Lukemisen ja kirjoittamisen kehittymisestä voi lukea tarkemmin Tietopalvelun kohdasta Lukutaito kehittyä sekä Kirjallisuus-kohdan lähdeviitteistä Siiskonen, Aro & Holopainen, 2001 ja Aro, 2006.

Oppimisen seurannan väline rakentuu näiden edellä mainittujen lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen kehittymisen seurannasta. Lukeminen, kirjoittaminen ja fonologiset taidot on jaettu arviointivälineissä osataitoihin ja niitä arvioiviin tehtäviin. Oppimisen seurannan välineet kohdentuvat seuraavien osataitojen arviointiin ja seurantaan: tavuttaminen, kirjain-äänne-vastaavuuden hallinta, kokoava lukeminen, lukemisen sujuvuus ja oikeinkirjoitustaito. Kokoavaa lukemista arvioidaan tavujen ja sanojen lukemistehtävillä, lukemisen sujuvuutta sanojen ja tekstin lukemisen tehtävillä sekä oikeinkirjoitustaitoa tavujen ja sanojen sanelukirjoitustehtävillä.

YLEISOHJEET

Tehtävien rinnakkaiset versiot on suunniteltu keskenään vertailukelpoisiksi, mikä mahdollistaa osataitokohtaisen oppimisen seurannan. Oppimisen seuranta on kuitenkin sitä luotettavampaa, mitä useammalla kerralla arviointia, rinnakkaisia versioita, tehdään. Tavoitteena on seurata lukutaidon tai oikeinkirjoitustaidon yleistä kehityslinjaa tehtävissä eikä niinkään yksittäisiä tehtäväsuorituksia.

Ennen arviointitilannetta olisi hyvä tutustua arvioinnin yleisiin periaatteisiin, joita on esitetty Tuen tarpeen tunnistamisen yksilöarvioinnin Esitysohje-lomakkeissa.

Arviointikerran päivämäärä on hyvä kirjata arviointilomakkeisiin. Tehtävien alapuolelle merkitään tehtävässä saatu pistemäärä. Lukemistehtävissä opettaja voi kirjata omia merkintöjään ja havaintojaan kirjaamislomakkeeseen arvioinnin aikana. Lomakkeeseen voi esimerkiksi merkitä, oliko lapsen suoritus virheellinen (✓) ja lapsen vastauksen, sen ollessa virheellinen. Lukemissujuvuuden tehtävissä kirjaetaan lisäksi yli hypätyt sanat (tekst) tai luku-aika (merkityksettömät sanat).

Tehtävähjeet

Annetun tehtävähjeen ja arviointitilanteen olisi syytä olla kerrasta toiseen mahdollisimman samanlainen, jotta arviointikertojen tulokset olisivat vertailukelpoisia keskenään.

Lasta voi valmistaa tehtävän tekoon kuvailemalla lyhyesti tehtävää ennen sen aloittamista esim. 'Nyt luetaan / kirjoitetaan lyhyitä sanoja.' Ohjeista lasta siihen, mitä tehtävässä tulee tehdä esim. 'Lue tämän listan sanat ääneen mahdollisimman tarkasti. Aloita tästä ja lue lista loppuun'. Lasta voi myös ohjeistaa korjaamaan virheensä. Lasta voi ohjeistaa lukutehtävissä myös seuraamaan sanoja sormella, jos on tarpeen lukemisen ohjaamista tai keskittymisen tukemista varten.

Merkityksettömien sanojen lukemistehtävissä lasta voi valmistella tehtävän tekoon kuvailemalla tehtävää. esim. malliin 'Lue näitä keksittyjä sanoja ääneen. Ne eivät tarkoita mitään, mutta voit lukea niitä kuin sanoja.' Tehtävää voi harjoitella ennen varsinaista tehtävää harjoituslistalla, joka on esitetty Kaksitavuiset merkityksettömät sanat -lukemissujuvuustehtävän alussa.

Oikeinkirjoitustehtävissä lasta pyydetään kirjoittamaan niin tarkasti kuin osaa. Jos tehtävässä arvioidaan lukemisen tarkkuutta, lasta pyydetään lukemaan mahdollisimman tarkasti. Jos arvioidaan lukemisen sujuvuutta, lasta ohjeistetaan lukemaan mahdollisimman nopeasti ja tarkasti.

Mikäli lukeminen on lukemissujuvuuden tehtävissä kovin virheellistä, lukemisaikojen vertailu listojen tai tekstien kesken ei ole kovin luotettavaa (ks. tarkemmin tehtäväkuvaukset). Tällöin lasta kannattaa kehottaa tavoittelemaan tehtävässä niin tarkkaa lukemistyyliä kuin hänelle on mahdollista. Runsas virheiden määrä voi turhan arvailevan lukutyylin ohella johtua myös heikosta teknisestä lukutaidosta. Tällöin voi siirtyä lapsen kanssa tekemään kokoavan lukutaidon harjoituksia.

Alla esitettyjen tehtäväkuvauksen ohessa on esitetty tehtäväkohtaisia ohjeita sekä pisteityksiä.

Pisteitys

Tehtäväkohtaisen pisteityksen voi opettaja itse määritellä. Ainoastaan lukusujuvuuden tehtävissä tulee käyttää annettua pisteitysohjetta, jotta tehtävien rinnakkaiset versiot olisivat vertailukelpoisia keskenään. Käytetyn pisteityksen olisi kuitenkin syytä olla kerrasta toiseen mahdollisimman samanlainen vertailtavuuden säilyttämistä varten.

Esimerkiksi voi käyttää seuraavanlaista pisteitystapaa. Kirjaintehtävässä jokaisesta oikein nimetystä tai kirjoitetusta kirjaimesta tai äänneestä annetaan yksi piste. Samoin jokaisesta oikein luetusta tai kirjoitetusta tavusta (tavutehtävät) tai sanasta (sanatehtävät) annetaan yksi piste. Spontaani korjaus hyväksytään oikeaksi. Opettaja kirjaa oikein luettujen / kirjoitettujen tavujen tai sanojen määrän suhteessa osioiden määrään tehtävässä (esim. '9/10').

Pistemäärä kirjataan tehtävän alapuolelle opettajan kirjaamislomakkeeseen (lukumistehtävät) tai lapsen sanelulomakkeeseen (kirjoitustehtävät). Opettaja voi tehdä myös merkintöjään kirjaamislomakkeeseen arviointitilanteen aikana.

Tarkempia tehtäväkohtaisia pisteityksiä on esitetty tehtäväkuvausten yhteydessä.

TEHTÄVÄKOHTAISET KUVAUKSET, OHJEET JA PISTEITYS

Oppimisen seurannan väline koostuu kaikkiaan 25 eri tehtävästä, joista kaikista on 10 rinnakkaisista versiota (ks. taulukko alla). Kukin tavu- ja sanatehtävä, lista, sisältää mahdollisimman monta eri äännettä ja useita erilaisia rakenteita. Ärsykkeet on asetettu listoihin vaikeutuvaan tai satunnaiseen järjestykseen (ks. tarkemmin tehtäväkuvaukset alla). Kaikissa tavu- ja sanatehtävien rinnakkaisissa versioissa, listoissa, esiintyvät samat rakenteet.

Taulukko 1. Lukemisen ja kirjoittamisen oppimisen seurannan tehtävät.

Fonologiset taidot	Osioiden lukumäärä	Arvioinnin kohde
sanan jakaminen tavuiksi	10	oikeellisuus

Lukemisen tarkkuus

KIRJAIMET	23	oikeellisuus
TAVUT		
helpot 2-kirjaimiset	10	oikeellisuus
2-kirjaimiset	10	oikeellisuus
3-kirjaimiset	10	oikeellisuus
4-kirjaimiset	10	oikeellisuus
vierasperäiset	10	oikeellisuus
SANAT		
2-tavuiset merkityksettömät	10	oikeellisuus
3-tavuiset merkityksettömät	10	oikeellisuus
diftongit	10	oikeellisuus

Lukemisen sujuvuus

SANAT		
2-tavuiset merkityksettömät	20	luku aika
3-tavuiset merkityksettömät	20	luku aika
TEKSTI	251–261 sanaa	luku aika

Kirjoittaminen

KIRJAIMET	23	oikeellisuus
TAVUT		
helpot 2-kirjaimiset	10	oikeellisuus
2-kirjaimiset	10	oikeellisuus
3-kirjaimiset	10	oikeellisuus
4-kirjaimiset	10	oikeellisuus
vierasperäiset	10	oikeellisuus
SANAT		
2-tavuiset	10	oikeellisuus
3-tavuiset	10	oikeellisuus
äng-ääne	10	oikeellisuus
yhdyssanat	10	oikeellisuus
vokaalin kesto	16	oikeellisuus
konsonantin kesto	16	oikeellisuus

Fonologiset taidot

Kykyä tunnistaa ja käsitellä sanojen erikokoisia yksiköitä, kuten äännteitä ja tavuja, voi arvioida tehtävällä Sanan jakaminen tavuiksi. Tehtävässä lasta voi pyytää tavuttamaan sanoja joko kuullun tai luetun perusteella. Kuullun perusteella tavutettaessa opettaja sanoo sanan ja pyytää lasta toistamaan kuulemansa sanan tavuittain. Opettaja tekee tällöin merkinnät kirjaamislomakkeeseen. Lukutehtävässä lasta pyydetään vetämään pystyviivat tavujen väliin suoraan tehtävälomakkeeseen. Tehtävässä on kaikkiaan 10 osiota. Yksitavuisia sanoja on 1, kaksitavuisia sanoja 4, kolmitavuisia 3 ja nelitavuisia 2 sanaa. Geminaatta esiintyy 6 sanassa.

Tavutustehtävää tehdessä pyri kiinnittämään lapsen huomio siihen, että sanoo tarkasti erottaen tavut esim. kaksoiskonsonanteissa (tyN-ny-ri vs. ty-ny-ri). Tehtävässä opettaja kirjaa oikein löydettyjen tavujen määrän kirjaamislomakkeelle. Jokaisesta oikein löydetystä tavusta annetaan yksi piste. Maksimipistemäärä tehtävässä on 26.

Lukemisen tarkkuus

Tarkan lukemisen tehtävissä arvioinnin kohteina ovat kirjain-äännevastaavuuden hallinta sekä kokoava lukutaito. Tehtävät sisältävät listoja, joissa on ärsykeinä kirjaimia, tavuja, sanoja tai merkityksettömiä sanoja. Merkityksettömät sanat ovat suomen kielen rakenteen mukaisia sanoja, joilla ei ole merkityssisältöä.

Lukemistarkkuuden tehtävissä lapsen tehtävänä on nimetä tai lukea listan kaikki ärsykkeet mahdollisimman tarkasti. Opettaja voi kirjata halutessaan lapsen tekemät lukemisvirheet. Kustakin oikein nimetystä tai luetusta ärsykkeestä voi antaa pisteen.

Kirjaimet

Kirjain-äännevastaavuuden hallintaa voi arvioida Kirjainten nimeämisen tehtävällä, jossa lapsen tulee tuottaa 23 kirjainten nimeä. Tehtävää voi käyttää myös Äännteiden nimeämisen tehtävänä, jolloin lapsen tehtävänä on tuottaa kirjaimia vastaavat äännteet. Kirjaimet on esitetty satunnaisessa järjestyksessä eri listoissa. Tehtävässä on eri versiot pienille ja isoille kirjaimille. Lapsen tehtävänä on nimetä kaikki listan kirjaimet tai äännteet.

Tavut

Tavujen lukemisen osaamista voi arvioida usealla eri tehtävällä lapsen taitotasosta riippuen: Helpot kaksikirjaimiset tavut, Kaksikirjaimiset tavut, Kolmikirjaimiset tavut, Nelikirjaimiset tavut sekä Vierasperäiset tavut. Tavutehtävien osiot sisältävät kaikki suomen kielen rakenteen mukaiset 10 tavutyyppeä. Vierasperäisille tavurakenteille on oma tehtävä. Tehtävissä on mukana pitkän vokaalin ja diftongin

sisältäviä tavuja. Tehtävissä on 10 osiota, jotka on esitetty vaikeutuvassa järjestyksessä. Lapsen tehtävänä on lukea kaikki listan sanat.

Taulukko 2.

tehtävä	vokaalit	konsonantit	muuta erityistä
Helpot kaksikirjaimiset tavut	a, e, i, o, u	l, n, r, s	pitkä vokaali diftongi
Kaksikirjaimiset tavut	a, e, i, o, u, y, ä, ö	h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v	pitkä vokaali diftongi
Kolmikirjaimiset tavut	a, e, i, o, u, y, ä, ö	h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v	pitkä vokaali diftongi
Nelikirjaimiset tavut	a, e, i, o, u, y, ä, ö	h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v	pitkä vokaali diftongi
Vierasperäiset tavut	a, e, i, o, u, y, ä, ö	h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v	tavunalkuinen 2-kirjaiminen konsonanttiyhtymä tavunalkuinen 3-kirjaiminen konsonanttiyhtymä pitkä vokaali diftongi

Lisätietoa: *LIITE 2: Tehtäväkohtaiset tavorakenteet, s. 21*

Sanat

Sanojen lukemisen osaamista voi seurata Kaksitavuiset merkityksettömät sanat, Kolmitavuiset merkityksettömät sanat sekä Diftongi-tehtävillä. Tehtävissä on 10 osiota, jotka on esitetty vaikeutuvassa järjestyksessä. Sanoissa on mukana pitkän vokaalin, diftongin ja geminaatan sisältäviä sanoja. Sanatehtävissä lasta pyydetään lukemaan kaikki sanalistan sanat.

Taulukko 3.

tehtävä	sanajärjestys	muuta erityistä
Kaksitavuiset merkityksettömät sanat	vaikeutuva	pitkä vokaali diftongi geminaatta konsonanttiyhtymä
Kolmitavuiset merkityksettömät sanat	vaikeutuva	pitkä vokaali diftongi geminaatta
Diftongit	satunnainen	5 sanaparia diftongiparit: ou-uo, ei-ie, öy-yö, ui-iu

Diftongit-listan sanapareista neljä on 2-tavuisia ja yksi 3-tavuinen. Sanaparin ensimmäisen diftongin jälkimmäinen vokaali on suppea (ou, ei, öy, ui), kun taas sanaparin toisessa diftongissa vokaalit on esitetty käänteisessä järjestyksessä (uo, ie, yö, iu). Sanaparin sanat muistuttavat myös muulta äänneasultaan toisiaan (hyökätä-höylätä).

Lisätietoa: *LIITE 3: Kaksi- ja kolmitavuisten sanojen tehtäväkohtaiset sanarakenteet, s. 22*

LIITE 4: Kaksitavuisten merkityksettömien sanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa, s. 23

LIITE 5: Diftongisanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa, s. 24

Lukemisen sujuvuus

Lukemisen sujuvuutta voidaan arvioida Kaksitavuiset merkityksettömät sanat ja Kolmitavuiset merkityksettömät sanat sekä Tekstin lukeminen -tehtävillä. Lukemissujuvuustehtävissä lapsen tehtävänä on lukea sanoja tai tekstiä mahdollisimman nopeasti ja tarkasti.

Sanat

Tehtävissä lapsen tulee lukea listan sanat mahdollisimman nopeasti ja tarkasti. Tehtävässä mitataan sanalistan lukemiseen kulunut kokonaisaika sekä kirjataan oikein luettujen sanojen määrä. Sanalistojen aikoja voi vertailla keskenään. Aikojen vertailu on luotettavampaa, jos lukeminen ei ole kovin virheellistä (ks. tarkemmin Tehtävöohjeet). Listoja kannattaa luetuttaa usealla kerralla, jolloin lapsi lukee kullakin kerralla eri listan. Tavoitteena tehtävässä on seurata yleistä lukemissujuvuuden kehityslinjaa kuin yksittäisten listojen lukemissuorituksia.

Taulukko 4.

tehtävä	sanajärjestys	osioita	muuta erityistä
Kaksitavuiset merkityksettömät sanat	vaikeutuva	20	pitkä vokaali diftongi gemaatta konsonanttiyhtymä
Kolmitavuiset merkityksettömät sanat	vaikeutuva	20	pitkä vokaali diftongi gemaatta

Lisätietoa: *LIITE 3: Kaksi- ja kolmitavuisten sanojen tehtäväkohtaiset sanarakenteet, s. 22*

LIITE 4: Kaksitavuisten merkityksettömien sanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa, s. 23

Teksti

Tekstin lukemisen tehtävässä on 10 eläinaiheista tekstiä, jotka vaihtelevat pituudeltaan. Tekstit ovat vaikeusasteeltaan erilaisia. Papukaija-teksti on helpoin teksteistä. Muihin teksteihin lisätään taulukossa näkyvät tekstikohtaiset lisäpisteet. Näin huomioidaan tehtäväkohtaiset erot tekstien vaikeustasoissa ja voidaan vertailla eri lukemiskertoja toisiinsa.

Taulukko 5.

teksti	sanojen määrä	lisäpisteet
Kilpikonna	251	+7
Akvaariokalat	252	+2
Undulaatti	252	+4
Gerbiili	253	+6
Hevonen	257	+7
Kani	259	+4
Hamsteri	259	+4
Papukaija	260	0
Kanarialintu	260	+6
Rotta	261	+7

Jotta tekstit olisivat vertailukelpoisia keskenään, tekstin lukemistehtävässä tulisi käyttää aikarajana 90 sekuntia ja mittana oikein luettujen sanojen määrää. Tekstien vertailu on luotettavampaa, jos lukeminen ei ole kovin virheellistä (ks. tarkemmin Tehtävöohjeet). Tekstejä kannattaa myös luetuttaa useammalla kerralla, jolloin lapsi lukee kullakin kerralla eri tekstin. Tavoitteena tehtävässä on seurata yleistä lukemissujuvuuden kehityslinjaa kuin yksittäisten tekstien lukemissuorituksia.

Lasta pyydetään lukemaan tarinaa eläimestä niin nopeasti ja tarkasti kuin lapsi osaa. Lasta ohjeistetaan aloittamaan lukeminen otsikosta. Tehtävässä mitataan sekuntikellolla 90 sekunnin aika, jonka umpeuduttua lasta pyydetään lopettamaan lukeminen. Opettaja merkitsee kirjaamislomakkeeseen 90 sekunnin kohdalla viimeisen luetun sanan esim. hakasuljemerkillä. Opettaja alleviivaa tekstistä väärin luetut sanat ja laittaa sulkeisiin lukematta jääneet sanat.

Opettaja merkitsee kirjaamislomakkeen alalaitaan 90 sekunnin sisällä luettujen sanojen määrän eli viimeisen luetun sanan järjestysnumeron. Apuna voi käyttää oikeaan laitaan merkittyä kunkin rivin viimeisen sanan järjestysnumeroa. Oikein luettujen sanojen määrä lasketaan vähentämällä viimeisen luetun sanan järjestysnumerosta lukematta jääneiden sanojen määrä sekä väärin luettujen sanojen määrä.

Opettaja siirtää oikein luettujen sanojen määrän yksilökoontilomakkeelle luetun tekstin (esim. 'Kani') sarakkeeseen kohtaan 'Oikein luetut sanat'. Opettaja lisää kirjattuun oikein luettujen sanojen määrään (esim. '77') tehtäväkohtaiset lisäpisteet (esim. Kani-tekstissä 4 lisäpistettä) ja merkitsee saadun summapistemäärän (esim. '81') kohtaan 'Pistemäärä'. Näin saatua pistemäärää voi vertailla muiden tekstien vastaaviin pistemääriin. Halutessaan opettaja voi myös merkitä pistemäärät viivastoon ja piirtää kehitystä kuvaavan viivan.

Kirjoittaminen

Oikeinkirjoitustaidon tehtävissä arvioinnin kohteena on kirjain-äännevastaavuuden hallinta sekä eripituisten tavujen ja sanojen oikeinkirjoitus. Lapsen tehtävänä on kirjoittaa sanellut ärsykkeet niin tarkasti kuin mahdollista. Kustakin oikein kirjoitetusta listan ärsykkeestä voi antaa pisteen.

Kirjaimet

Kirjain-äännevastaavuuden hallintaa arvioidaan Kirjainten kirjoittaminen -tehtävällä, jossa lapsen tulee kirjoittaa 23 isoa tai pientä kirjainta kuullessaan niitä vastaavan äänteen tai kirjaimen nimen.

Tavut

Tavujen kirjoittamisen arviointiin ovat Helpot kaksikirjaimiset tavut, Kaksikirjaimiset tavut, Kolmikirjaimiset tavut, Nelikirjaimiset tavut sekä Vierasperäiset tavut -tehtävät. Tavujen kirjoittamisen tehtävät ovat samoja kuin tavujen lukemistehtävissä. Katso tarkemmat tehtäväkuvaukset kohdasta 'Lukemisen tarkkuus - Tavut'. Tavujen kirjoittamistehtävissä lapsen tehtävänä on kirjoittaa kaikki sanellut tavu-listan tavut.

Sanat

Sanojen kirjoittamista voi arvioida Kaksitavuiset sanat, Kolmitavuiset sanat, Vokaalin kesto, Konsonantin kesto, Äng-äänne sekä Yhdyssana -tehtävillä. Sanat ovat tehtävissä rakenteeltaan erilaisia ja ne on esitetty listoissa vaikeutuvassa tai satunnaisessa järjestyksessä. Sanojen kirjoittamistehtävissä lapsen tehtävänä on kirjoittaa kaikki sanellut sanalistan sanat.

Taulukko 6.

tehtävä	sanajärjestys	osioita	muuta erityistä
Kaksitavuiset sanat	vaikeutuva	10	pitkä vokaali diftongi geminaatta konsonanttiyhtymä
Kolmitavuiset sanat	vaikeutuva	10	pitkä vokaali diftongi geminaatta konsonanttiyhtymä
Vokaalin kesto	satunnainen	8 (16 sanaa)	vokaalin kesto (a, e, i, o, u, y, ä, ö) esim. takka-taakka, tuli-tuuli
Konsonantin kesto	satunnainen	8 (16 sanaa)	konsonantin kesto (k, l, m, n, p, r, s, t) esim. kisa-kissa, kumi-kummi
Äng-äänne	satunnainen	5 (10 sanaa)	sanaparit: nk-ng (sanaparien äänneasu toisiaan muistuttava) esim. kenkä-kengät, tanko-tangot
Yhdyssanat	vaikeutuva	10	pitkä vokaali diftongi geminaatta konsonanttiyhtymä

Lisätietoa: *LIITE 3: Kaksi- ja kolmitavuisten sanojen tehtäväkohtaiset sanarakenteet, s. 22*

LIITE 6: Yhdyssanojen sanarakenteet, s. 25

LIITE 7: Yhdyssanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa, listat 1-5, s. 26

LIITE 8: Yhdyssanojen rakenne rinnakkaisissa listoissa, listat 6-10, s. 27

LOMAKKEET JA NIIDEN KÄYTTÖTARKOITUS

Lukemisen ja kirjoittamisen Oppimisen seurannan välineet sisältävät lapselle ja opettajalle suunnattuja lomakkeita. Oppimisen seurannan lomakkeet tunnistaa lomakkeiden etusivulla olevasta logosta (ks. kuva alla). Lomakkeet tunnistaa myös alatunnisteista, jossa on esitetty, minkä osa-alueen tehtävä on kyseessä (Lukeminen ’), tehtävän nimi (’Kaksikirjaimiset tavut’), lomakkeen nimi (’Lukemismateriaali’) sekä version numero (’Lista 1’).

Oppimisen osataito- ja tehtäväkohtaiseen seurantaan varten on tarjolla seuraavanlaisia lomakkeita. Fonologisten taitojen seurantaan on tarjolla lapsen tehtävälomake sekä opettajan kirjaamislomake (ks. taulukko 2). Lukutaidon seurantaan on lapsen lukemismateriaali sekä opettajan kirjaamislomake sekä tulosten koon-tiin tekstin lukemisen yksilökoontilomake. Kirjoitustaidon seurantaan on lapselle sanelulomake sekä opettajalle sanelumateriaali.

Tehtävät valitaan sen mukaan, mitkä osataidot ovat huomion kohteina.

Taulukko 7. Lukemisen ja kirjoittamisen Oppimisen seurannan lomakkeet

	fonologiset taidot	lukutaito	oikeinkirjoitustaito
<i>Lapselle</i>	tehtävät	lukemismateriaali	sanelulomake
<i>Opettajalle</i>			
Tehtävien esittämiseen	kirjaamislomake	kirjaamislomake	sanelumateriaali
Tulosten koontiin		tekstin lukemisen yksilökoontilomake	

Lukemismateriaali ja Sanelumateriaali -lomaketta tarvitaan vain yksi. Samaa lomaketta voi siis käyttää jokaisen arvioitavan lapsen kohdalla.

Tehtävälomaketta, Kirjaamislomaketta, Sanelulomaketta sekä Tekstin lukemisen yksilökoontilomaketta tarvitaan yksi jokaista arvioitavaa lasta kohden. Lomakkeen ylälaitaan täytetään perustiedot: Lapsen nimi ja luokka/ryhmä.

Fonologisten taitojen lomakkeet: Tavuttamisen tehtäviä lapsi tekee joko suoraan tehtävälomakkeelle (lukutehtävä) tai opettaja voi kirjata lapsen osaamisen kirjaamislomakkeelle (kuuntelutehtävä).

Lukutaidon lomakkeet: Lukemismateriaali on esillä, kun lapsi tekee lukemisen tehtäviä. Kirjaamislomakkeeseen opettaja kirjaa kunkin lapsen tehtäväkohtaiset suoriutumiset lukemisen tehtävissä. Tekstin lukemisen tehtävässä opettaja koostaa lapsen lukutuloksen yksilökoontilomakkeelle lukukertojen välistä vertailua varten.

Oikeinkirjoitustaidon lomakkeet: Sanelumateriaali on esillä, kun opettaja sanelee lapselle oikeinkirjoitustehtäviä. Sanelulomakkeelle lapsi kirjoittaa sanellut kirjaimet, tavut ja sanat. Sanelulomakkeissa on erikseen lomake kirjaintehtäviä varten sekä lomake tavu- ja sanatehtäviä varten. Sanelulomakkeen ylälaitaan kirjataan tehtävän nimi ('Kaksikirjaimiset tavut') sekä rinnakkaisversion numero ('Lista 3').

LUKEMISSUJUUVUUDEN TEHTÄVIEN RINNAKKAISUUS

Lukemissujuvuuden tehtävien rinnakkaisten versioiden vertailukelpoisuutta tutkittiin luetuttamalla kouluilla samoilla oppilailta tehtävien rinnakkaisia versioita. Lapset lukivat joko merkityksettömien sanojen listoja (Kaksitavuiset sanat, n = 146 - 148 ja Kolmitavuiset sanat, n = 139 - 146) tai tekstejä (n = 104 - 109) vapaaehtoisten opettajien tai Niilo Mäki Instituutin tutkimusavustajien ohjaamina. Opettajat valikoivat kokeiluun osallistuvat lapset luokiltaan, joita oli merkityksettömien sanojen lukemisessa 14 ja tekstien lukemisessa 17. Samalta luokalta osallistui 1-23 lasta merkityksettömien sanojen ja 1-21 lasta tekstien lukemiseen.

Kokeilussa sama lapsi luki pääsääntöisesti kahden viikon aikana 10 tekstiä tai merkityksettömien sanojen listaa. Ohjeistuksen mukaan lapsi luki joka toinen päivä kaksi tekstiä tai kaksi sanalistaa kerrallaan. Arviointikertoja oli yhteensä viisi. Opettaja arpoi lapset kolmeen ryhmään. Jokainen ryhmä luki tekstejä tai sanalistoja eri järjestyksessä. Ennen varsinaista tehtävää lapset lukivat erillisen harjoitustekstin (Viljakäärme: 258 sanaa) tai merkityksettömien sanojen harjoituslistan. Harjoituslista koostui 10 kaksitavuisesta sanasta. Merkityksettömien sanojen luke-miskokeiluissa sama oppilas luki saman arviointikerran aikana sekä kaksitavuisia sekä kolmitavuisia merkityksettömiä sanoja. Oppilas luki ensin kaksi kaksitavuis-ten sanojen listaa ja sitten kaksi kolmitavuisien sanojen listaa. Ohjeistuksena oli, että hitaan lukijan kohdalla arvioitsija saattoi jättää kolmitavuiset listat luetutta-matta, jos lukeminen oli lapselle liian työlästä.

Sanalistojen korrelaatiot vaihtelivat välillä 0,76 - 0,95 kaksitavuisissa ja välillä 0,76 - 0,95 kolmitavuisissa sanoissa (ks. korrelaatiotaulukot). Korrelaatiot olivat korkeat kaikissa paitsi listan 10 (kaksitavuiset sanat) ja listojen 5 ja 6 (kolmitavui-set sanat) yksittäisissä korrelaatioissa.

Taulukko 8. Sanalistojen väliset korrelaatiot - kaksitavuiset merkityksettömät sanat

		Sanalista											
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
Sanalista	1.	1											
	2.	0,92 n=80	1										
	3.	0,86 n=80	0,85 n=80	1									
	4.	0,87 n=80	0,86 n=80	0,87 n=147	1								
	5.	0,86 n=40	0,82 n=40	0,84 n=107	0,87 n=107	1							
	6.	0,86 n=40	0,83 n=40	0,86 n=107	0,86 n=107	0,95 n=107	1						
	7.	0,86 n=80	0,86 n=80	0,85 n=146	0,86 n=146	0,90 n=106	0,92 n=106	1					
	8.	0,86 n=80	0,81 n=80	0,83 n=146	0,89 n=146	0,90 n=106	0,92 n=106	0,89 n=148	1				
	9.	0,81 n=39	0,81 n=39	0,81 n=105	0,87 n=105	0,87 n=66	0,87 n=66	0,86 n=105	0,86 n=105	1			
	10.	0,90 n=39	0,84 n=39	0,84 n=105	0,83 n=105	0,76 n=66	0,76 n=66	0,84 n=105	0,84 n=105	0,92 n=105	1		

Kaikki taulukon korrelaatiot tilastollisesti erittäin merkitseviä, $p \leq .001$

Taulukko 9. Sanalistojen väliset korrelaatiot - kolmitavuiset merkityksettömät sanat

		Sanalista									
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Sanalista	1.	1									
	2.	0,90 n=78	1								
	3.	0,91 n=74	0,90 n=74	1							
	4.	0,85 n=78	0,83 n=77	0,90 n=139	1						
	5.	0,79 n=38	0,80 n=38	0,85 n=100	0,92 n=103	1					
	6.	0,76 n=38	0,79 n=38	0,82 n=100	0,92 n=103	0,92 n=103	1				
	7.	0,90 n=79	0,89 n=78	0,89 n=136	0,90 n=140	0,90 n=100	0,88 n=100	1			
	8.	0,91 n=79	0,86 n=78	0,85 n=137	0,90 n=141	0,90 n=101	0,85 n=101	0,94 n=142	1		
	9.	0,92 n=39	0,85 n=38	0,84 n=102	0,89 n=103	0,85 n=64	0,84 n=64	0,88 n=101	0,91 n=102	1	
	10.	0,95 n=33	0,82 n=32	0,83 n=95	0,86 n=96	0,88 n=63	0,88 n=63	0,88 n=94	0,91 n=95	0,93 n=96	1

Kaikki taulukon korrelaatiot tilastollisesti erittäin merkitseviä, $p \leq .001$

Molempien sanatehtävien keskiarvot, keskihajonnat sekä lapsimäärät on esitetty sanalistoittain alla olevassa taulukoissa. Sanalistojen kokonaisaikoja verrattaessa havaittiin, että lapset lukivat ensimmäisellä lukukerralla sanalistoja selvästi hitaammin kuin muilla kerroilla. Tämän vuoksi ensimmäisen lukukerran ajat poistettiin analyyseistä. Sanalistojen keskiarvoissa ei ollut olennaisia eroja vaihteluvälin ollessa 25,22 - 29,71 sekuntia kaksitavuisen sanojen ja 39,66 - 44,79 sekuntia kolmitavuisen sanojen tehtävissä. Koska sanalistat olivat rakenteeltaan samanlaisia eikä keskiarvoissa ollut olennaisia eroja, sanatehtävien kymmenen sanalistan tulkittiin olevan keskenään riittävän samanlaisia ja vertailukelpoisia sellaisenaan.

Taulukko 10. Kaksitavuisen merkityksettömien sanojen keskiarvot ja -hajonnat.

Sanalista	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Keskiarvo (s)	28,83	29,26	29,71	27,70	27,38	26,01	26,90	27,42	26,24	25,22
Keskihajonta (s)	11,44	12,22	11,22	10,80	10,82	10,50	9,57	10,73	9,53	9,71
n	80	80	147	147	107	107	148	148	105	105

Taulukko 11. Kolmitavuisten merkityksettömien sanojen keskiarvot ja -hajonnat.

Sanalista	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Keskiarvo (s)	44,79	43,65	39,86	42,59	40,22	41,05	41,89	41,34	42,33	39,66
Keskihajonta (s)	17,37	17,63	13,88	15,27	15,07	14,84	15,08	16,09	15,41	14,67
n	79	78	139	143	103	103	143	144	103	96

Tekstin lukeminen -tehtävän kymmenen version keskinäiset korrelaatiot olivat korkeat vaihdellen välillä 0,93 - 0,97 (ks. korrelaatiotaulukko).

Taulukko 12. Tekstien väliset korrelaatiot

		Teksti									
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Teksti	1. kani	1									
	2. hamsteri	0,95 n=106	1								
	3. gerbiili	0,95 n=106	0,93 n=106	1							
	4. rotta	0,96 n=107	0,94 n=106	0,96 n=106	1						
	5. kilpikonna	0,95 n=107	0,92 n=106	0,95 n=106	0,97 n=109	1					
	6. akvaariokalat	0,96 n=103	0,94 n=102	0,95 n=102	0,96 n=105	0,96 n=105	1				
	7. papukaija	0,96 n=101	0,94 n=103	0,94 n=100	0,96 n=101	0,94 n=101	0,95 n=101	1			
	8. kanarialintu	0,94 n=101	0,92 n=103	0,94 n=100	0,94 n=103	0,94 n=103	0,95 n=103	0,95 n=104	1		
	9. undulaatti	0,96 n=101	0,95 n=103	0,93 n=100	0,95 n=103	0,95 n=103	0,96 n=103	0,97 n=104	0,95 n=106	1	
	10. hevonen	0,95 n=101	0,93 n=103	0,94 n=100	0,95 n=101	0,93 n=101	0,95 n=101	0,95 n=104	0,95 n=104	0,97 n=104	1

Kaikki taulukon korrelaatiot tilastollisesti erittäin merkitseviä, $p \leq .001$

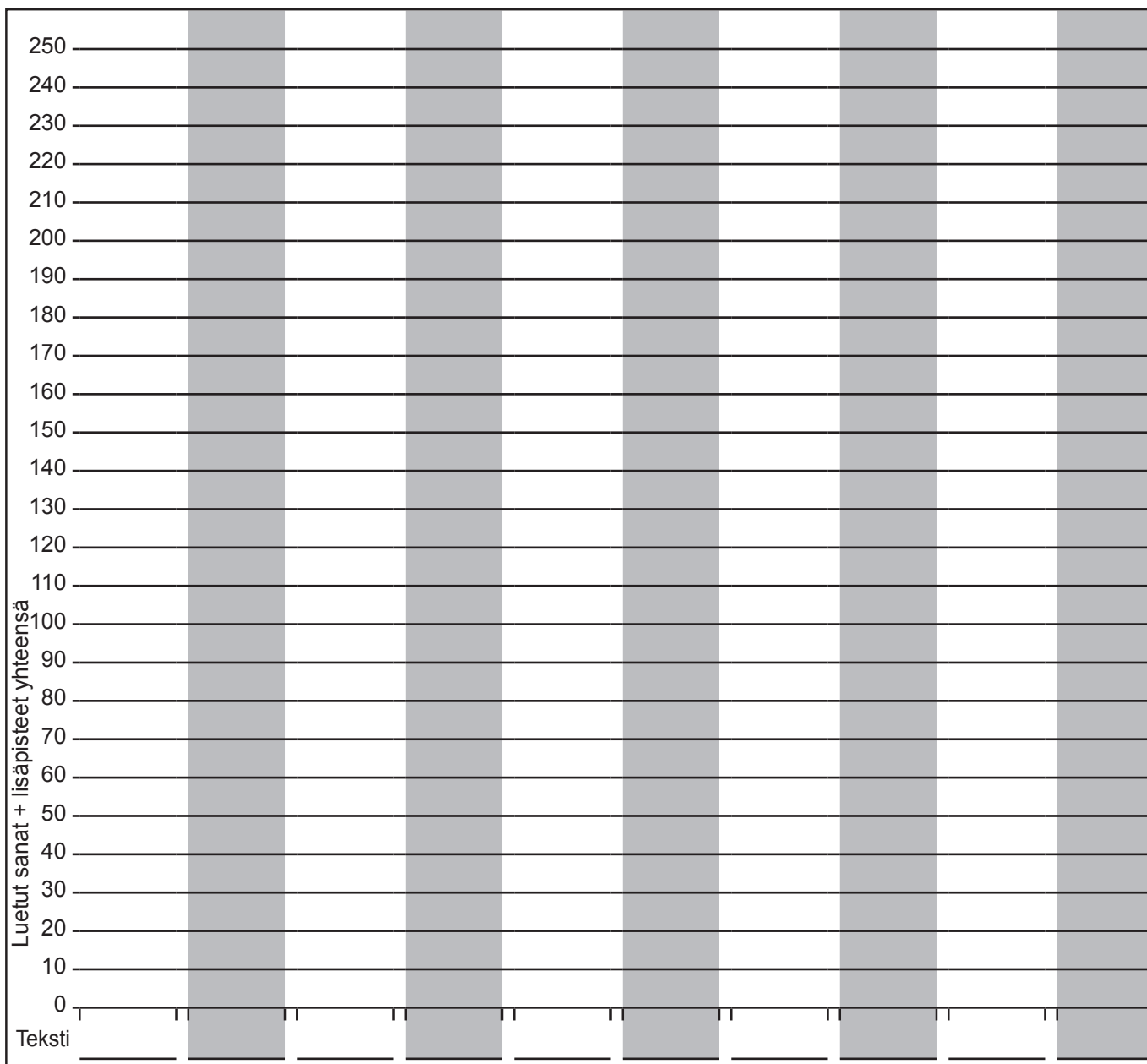
Tekstiversiot erosivat kuitenkin vaikeusasteeltaan toisistaan: keskiarvot vaihtelivat vaihteluvälin ollessa 87,75- 94,91 oikein luettua sanaa 90 sekunnissa (ks. taulukko). Lapsen suoritusten vertailtavuuden palauttamiseksi on käsikirjassa esitetty tehtäväkohtaiset lisäpisteet. Kun verrataan eri tekstien tuloksia toisiinsa, niin verrataan pistemääriä, joissa on huomioitu tehtäväkohtaiset erot vaikeustasoissa (ks. Tekstin lukemisen tehtäväkohtainen kuvaus sekä taulukko yksilökoontilomakkeesta).

Taulukko 13. Tekstien oikein luettujen sanojen määrän keskiarvot ja -hajonnat.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	kani	hamsteri	gerbiili	rotta	kilpi-konna	akvaario-kalat	papukaija	kanarialintu	undulaatti	hevonen
Keskiarvo	90,79	91,16	88,60	88,07	87,75	93,27	94,91	88,87	90,42	88,34
Keskihajonta	38,90	39,70	34,71	39,32	36,75	37,34	37,94	39,89	43,51	40,79
n	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

LIITTEET

NIMI: _____ LUOKKA/RYHMÄ: _____

Teksti	Papukaija	Kani	Hamsteri	Gerbiili	Rotta	Kilpikonna	Akvaario- kalat	Kanaria- lintu	Undulaatti	Hevonen
Päivämäärä										
Luetut sanat										
Lisäpisteet	0	4	4	6	7	7	2	6	4	7
Pistemäärä (luetut sanat + lisäpisteet)										

		Tavujen lukeminen				
		Tarkkuus				
		Helpot 2-kirjaimiset	2-kirjaimiset	3-kirjaimiset	4-kirjaimiset	Vierasperäiset
	vv	•	•			
	vk	•	•			
	kv	•	•			
	kvv			•		
	kvk			•		
	vvk			•		
	vkk			•		
	kvvk				•	
	kvkk				•	
	kkv					•
	kkvv					•
	kkvk					•
	kkvkv					•
	kkvkk					•
	kkkv					•
	kkkvk					•

LIITE 3: Kaksi- ja kolmitavuisten sanojen tehtäväkohtaiset sanarakenteet

	Sanojen lukeminen				Sanojen kirjoittaminen	
	Tarkkuus		Sujuvuus		Tarkkuus	
	2-tavuiset merkityksettömät	3-tavuiset merkityksettömät	2-tavuiset merkityksettömät	3-tavuiset merkityksettömät	2-tavuiset	3-tavuiset
v-kv	•		•		•	
kv-kv	•		•		•	
v-kvk			•			
v-kvkv			•			
vv-kv	•		•		•	
vk-kv	•		•		•	
kvv-kv			•			
kvk-kv	•		•		•	
kvv-kvk			•			
kvk-kvk			•			
kvvk-kv	•		•		•	
kvkk-kv	•		•		•	
v-kv-kv		•		•		•
kv-kv-kv		•		•		•
kv-kv-kvk		•		•		•
kv-kvv-kv		•		•		•
kv-kvk-kv		•		•		•
kv-kvv-kvk				•		
kv-kvk-kvkv				•		
kv-kvkv-kv		•		•		•
kvv-kv-kv		•		•		•
kvk-kv-kvk				•		
vk-kvk-kv				•		
kvk-kvv-kvk				•		
kvk-kvk-kvkv				•		
kvk-kvkv-kv				•		
kvv-kvkv-kv				•		
kvk-kv-kv		•		•		•
kvk-kvk-kv						•
kvvk-kv-v		•				
kvvk-kv-kv				•		
kvvk-kv-kvk				•		
kvvk-kv-kvkv				•		
kvvk-kvv-kv				•		
kvvk-kvk-kv				•		

Kaksitavuiset merkityksettömät sanat

Sanalista

rakenne	lisäpiirteet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
v-kv		ima	imo	ame	ipa	upe	ypä	ave	ivo	uvi	evu
kv-kv		lati	leta	leti	rila	relu	rula	jene	jini	jyni	jänä
v-kvk		ysöl	äsel	ösyl	ipes	apis	opes	oret	yret	öryt	urit
v-kvkv		ivoiin	ovein	ävyin	usoin	osein	ysöin	äiöin	ulain	eloin	ilain
vv-kv		yyni äitö	eeni euta	ooni oita	yymi euno	öömi yinä	eemo öini	yysö oika	aaso äikö	eeso auko	oose yikö
vk-kv		asto ykke	usto ikka	esta ikka	iksa ättö	akso ettu	akso itta	atsuo oppa	etsö yppö	itsu öppä	atsa ippo
kvv-kv		vaare kyöli lajjo	vaaro liuke lajjo	vuuro luoki lajju	roohe vieta reita	rooha tievo roita	haare vietu ruite	miile suove poini	meela siuva puinu	moole siuvi peina	möölä sievvy puini
kvk-kv		ratte mörjä vahke	rattu marji vohko	retta merji vohka	jikku kensa löhti	jikkä kunso lahtu	jikko kinsa lihta	nilla rinso vehtu	nulla rynsä vohtu	nolle ronsi vyhtä	nello rensa vähte
kvv-kvk		heitus	heisot	houtas	siilos	seelis	siilus	keemos	kiimes	koomes	kaamis
kvk-kvk		pelvas	vispis	vuspis	kosvit	kesvat	kisvet	peltan	pilton	pylten	palten
kvv-kv		niirma keissy	neermi suikke	näärmo soukke	määntö tuippo	miinta täyppö	meenti touppa	vyyhty hoittu	vehti hoitta	vehtu hiutta	voohata hoitti
kvkk-kv		pirtto kursto	purto korsti	parttu kursta	tilkke palske	talkku pilksa	tulkko pylske	nirppo tirska	nerppo törskö	narppa tarsko	nurppe tarsku

Diftongisanat

Sanalista

Diftongiparit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
uo ↔ ou	kuola	juova	ruoto	vuoto	luoto	huopa	suora	puoti	tuomi	nuoli
	koulu	joulu	rouva	vouti	louhos	housut	soutu	pouta	touhu	nousu
ie ↔ ei	kieli	lieju	riemu	vielä	liero	hieno	sieni	pieni	tieto	niemi
	keino	leija	reilu	veitsi	leipä	heimo	seinä	peili	teini	neiti
yö ↔ öy	kyösti	myöhä	ryöstö	kyömy	lyöä	hyöty	lyönti	pyörä	työläs	nyöri
	köysi	möykky	röyhy	köyhä	iöytö	höylä	löysä	pöytä	töyhtö	nöyrä
iu ↔ ui	kiulu	kiukku	riuska	liuku	liuta	hiukan	kiusa	piuha	tiuku	niukka
	kuilu	kuikka	ruisku	luisu	luihu	huivi	kuiva	puikko	tuikku	nuija
3-tavuiset	hiutale	hyökätä	viekkaus	suojelus	liukuri	hyötyä	sielukas	puolikas	kiusata	myöntyä
	huimata	höylätä	veikkaus	soutaja	luikuri	höytyvä	seilata	poutainen	kuivuri	möyriä

		Yhdyssanojen kirjoittaminen											
Sanan alkuosa ↓	↓Sanan loppuosa	v-kv	kv-kv	v-kvk	v-kvkv	vv-kv	vk-kv	kvv-kv	kvk-kv	kvv-kvk	kvk-kvk	kvkv-kv	kvkk-kv
		v-kv											
kv-kv			•										
v-kvk													
v-kvkv													
vv-kv													
vk-kv													
kvv-kv									•				
kvk-kv			•						•				•
kvv-kvk													
kvk-kvk													
kvkv-kv										•			
kvkk-kv													
v-kv-kv													
kv-kv-kv										•			
kv-kv-kvk													
kv-kvv-kv													
kv-kvk-kv													
kv-kvv-kvk													
kv-kvk-kvvk													
kv-kvkv-kv													
kvv-kv-kv										•			
kvk-kv-kvk													
vk-kvk-kv													
kvk-kvv-kvk													
kvk-kvk-kvvk													
kvk-kvkv-kv													
kvv-kvvk-kv													
kvk-kv-kv													
kvk-kvk-kv													

Yhdyssanat

Sanan osat ja niissä esiintyvät lisäpiirteet		Sanalista				
		1	2	3	4	5
kv-kv	kv-kv	hajuvesi	kotikatu	jalokivi	lumisade	nuhanenä
<i>kvv-kv pitkä vokaali</i>	<i>kvk-kv geminaatta</i>	tuulimylly	teerikukko	pääsylippu	muumimamma	kaalisoppa
<i>kvk-kv konsonanttiyhtymä</i>	kv-kv	halkopino	sarjakuva	roskakori	kirjolohi	talvikeli
<i>kvk-kv konsonanttiyhtymä</i>	<i>kvk-kv geminaatta</i>	jalkapallo	tervaleppä	pilvilinna	karvalakki	kilpikonna
<i>kvk-kv konsonanttiyhtymä</i>	<i>kvv-kv diftongi</i>	lintulauta	kirjekuori	purjelaiva	pastavuoka	polkupyörä
<i>kvv-kv konsonanttiyhtymä diftongi</i>	kvk-kv	luontoretki	suihkuverho	muistikirja	taksiryöstö	vaihtovirta
kvk-kv	kvkk-kv	lentokenttä	virkamerkki	taskulamppu	turvaverkko	kermakarkki
<i>kvk-kv geminaatta</i>	<i>kvk-kv geminaatta</i>	hellehattu	hyppykeppi	heppatalli	pyttipannu	tikkunekku
kv-kv-kv	kvk-kv	kanelikeksi	kitaratunti	piparikulho	nahkasatula	lahjapaperi
<i>kvv-kv-kv diftongi</i>	<i>kvk-kv geminaatta</i>	vieterinukke	sellotaituri	mökkitaipale	rappukäytävä	pullataikina

Yhdyssanat**Sanalista**

6	7	8	9	10
tulipalo	vesihana	mehulasi	kesäloma	ravirata
piimäkannu	puurokuppi	kuulapysy	kaasuhella	liimapullo
suvivirsi	satukirja	tasavalta	tukimasto	havumetsä
pitkätossu	tähtilippu	hintalappu	harjakatto	lankarulla
saunavasta	taukohetki	vehnä jauho	kylpyhuone	karjasuoja
mäntypuisto	paistolasta	loisteputki	rantakaisla	muistolyhty
peltikorkki	korvatulppa	senttimetri	keltasirkku	kuntojumppa
takkutukka	tyttörukka	rannekello	kollikissa	tikkitakki
suksiteline	matkakamera	kylmäkomero	kerhokaveri	sähkösanoma
pikkusyötävä	villakauluri	leijonatarra	nuorisomalli	mattolaituri